

Ysgrifennwch eich enw yma

Cyfenw

Enwau eraill

Dyfarniad
Pearson BTEC
Lefel 1/Lefel 2
Cyntaf

Rhif y Ganolfan

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rhif Cofrestru'r Dysgwr

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Uned 1: Datblygiad Rhychwant Oes Dynol

Dydd Mercher 18 Mai 2016 – Bore

Amser: 1 awr

Cyfeirnod y Papur

21919G

Nid oes angen unrhyw ddeunyddiau eraill arnoch.

Cyfanswm
Marciau

Cyfarwyddiadau

- Defnyddiwch inc neu feiro **du**.
- **Llenwch y blychau** ar frig y dudalen hon drwy nodi eich enw, rhif eich canolfan a rhif cofrestru'r dysgwr.
- Atebwch **bob** cwestiwn.
- Atebwch y cwestiynau yn y manau gwag a ddarperir
– *efallai bydd mwy o le gwag nag y bydd arnoch ei angen.*

Gwybodaeth

- 50 yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.
- Mae'r marciau ar gyfer **pob** cwestiwn yn cael eu dangos mewn cromfachau
– *defnyddiwch hyn fel canllaw ar gyfer faint o amser i'w dreulio ar bob cwestiwn.*

Cyngor

- Darllenwch bob cwestiwn yn ofalus cyn dechrau ei ateb.
- Ceisiwch ateb pob cwestiwn.
- Edrychwch dros eich atebion os cewch amser ar y diwedd.

P50384A

©2016 Pearson Education Ltd.

1/1/

Trowch y dudalen ►

PEARSON

Atebwch BOB cwestiwn.

Rhaid ateb rhai cwestiynau trwy roi croes mewn blwch ☒. Os byddwch yn newid eich meddwl am ateb, rhowch linell drwy'r blwch ☒ ac yna rhowch groes i nodi eich ateb newydd ☒.

1 Mae'r wybodaeth ganlynol am y teulu Tremore.

Darllenwch y wybodaeth ac ateb y cwestiynau sy'n dilyn.

Mae Bronwyn Tremore yn 22 oed. Mae hi'n briod â Kyle, sy'n 24 oed. Mae ganddyn nhw un ferch, Emma, sy'n 4 oed.

Mae pobl yn mynd drwy'r cyfnodau bywyd canlynol:

- **babandod**
- **plentyndod cynnar**
- **llencyndod**
- **oedolaeth gynnar**
- **oedolaeth ganol**
- **oedolaeth hwyr**

(a) (i) Nodwch gyfnodau bywyd presennol Bronwyn ac Emma.

(2)

Bronwyn

Emma

(ii) Enwch **un** enghraifft o nodwedd gorfforol gallai Emma fod wedi ei hetifeddu gan ei thad.

(1)

Mae Emma yn mynd i wersi nofio yn rheolaidd.

(b) (i) Nodwch y math o ddatblygiad mae gwersi nofio yn **fwyaf** pwysig ar ei gyfer fel arfer.

(1)

- A** Datblygiad corfforol
- B** Datblygiad deallusol
- C** Datblygiad emosiynol
- D** Datblygiad cymdeithasol

Yn ystod y gwyliau mae Emma yn ymuno â gweithgareddau creadigol yn y cynllun chwarae lleol.

(ii) Nodwch **ddau** weithgaredd creadigol fyddai'n helpu i hybu sgiliau echddygol manwl (*fine motor skills*).

(2)

1 .....

2 .....

(iii) Enwch **ddwy** ffordd gallai Bronwyn hyrwyddo ei datblygiad cymdeithasol ei hun pan fydd Emma yn y cynllun chwarae.

(2)

1 .....

2 .....

Mae cartref Bronwyn wrth ymyl ffordd brysur. Mae hyn yn achosi lefelau uchel o lygredd aer a llygredd sŵn.

(c) (i) Nodwch **un** cyflwr (*condition*) sy'n cael ei achosi gan lygredd aer.

(1)

.....

.....

(ii) Nodwch **un** cyflwr sy'n cael ei achosi gan lygredd sŵn.

(1)

.....

.....

(iii) Mae'r teulu'n anhapus â'r lefelau presennol o lygredd aer a llygredd sŵn, ac maen nhw wedi penderfynu symud tŷ. Mae hyn yn ddigwyddiad bywyd disgwylidig.

Enwch **ddwy** effaith gadarnhaol (*positive*) ar ddatblygiad Emma o ganlyniad i symud tŷ, heblaw am ostyngiad mewn llygredd aer a llygredd sŵn.

(2)

1 .....

.....

2 .....

.....

.....

Mae Kyle, gŵr Bronwyn, yn defnyddio cadair olwyn oherwydd salwch tymor-hir. Mae Bronwyn wedi magu Emma ac wedi ymdopi â salwch Kyle gyda dim ond ychydig o help neu gefnogaeth.

- (d) (i) Esboniwch **un** enghraifft o sut gallai salwch ei thad effeithio'n negyddol ar ddatblygiad emosiynol Emma.

(2)

.....

.....

.....

.....

.....

- (ii) Esboniwch **un** enghraifft o sut gallai salwch ei thad effeithio'n gadarnhaol ar ddatblygiad cymdeithasol Emma.

(2)

.....

.....

.....

.....

.....

Roedd yn rhaid i Bronwyn ostwng ei horiau gweithio i ofalu am Emma a Kyle.

- (e) (i) Esboniwch **ddwy** effaith **gadarnhaol** bosibl ar ddatblygiad deallusol Emma o ganlyniad i'r gostyngiad yn oriau gweithio Bronwyn.

(4)

1

2

- (ii) Esboniwch **ddwy** effaith **negyddol** bosibl ar ddatblygiad emosiynol Kyle o ganlyniad i'r gostyngiad yn oriau gweithio Bronwyn.

(4)

1

2

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 1 = 24 marc)

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

2 Mae'r wybodaeth ganlynol am y teulu Kennedy.

Darllenwch y wybodaeth ac atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Mae John Kennedy yn 59 oed. Bu farw ei fam pan gafodd ef ei eni. Roedd ei marwolaeth sydyn hi yn ddigwyddiad bywyd annisgwyl.

(a) (i) Nodwch **ddau** ddigwyddiad bywyd annisgwyl arall.

(2)

1 .....

2 .....

Roedd nain a taid/mam-gu a thad-cu John wedi gofalu amdano hyd nes oedd yn 5 oed, oherwydd doedd ei dad ddim yn gallu gofalu amdano.

(ii) Nodwch **ddwy** o fanteision y trefniad hwn i John.

(2)

1 .....

2 .....

Roedd John yn ymweld â'i dad yn rheolaidd ac yn aros gydag ef ar y penwythnos.

(iii) Enwch **ddwy** effaith gadarnhaol byddai hyn wedi'u cael ar dad John.

(2)

1 .....

2 .....

Pan oedd John yn 5 oed, dechreuodd ef fynd i'r ysgol leol.

(b) (i) Enwch **ddwy** ffordd gallai bod yn yr ysgol fod wedi effeithio ar ddatblygiad deallusol John.

(2)

1 .....

.....

2 .....

.....

(ii) Enwch **ddwy** ffordd gallai bod yn yr ysgol fod wedi effeithio ar ddatblygiad cymdeithasol John.

(2)

1 .....

.....

2 .....

.....

Mae John yn briod â Ruth, sy'n llyseuwraig.

(c) (i) Nodwch **un** o nodweddion deiet llyseiuol.

(1)

.....

(ii) Esboniwch **un** ffordd gallai deiet Ruth effeithio ar ei datblygiad corfforol.

(2)

.....

.....

.....

.....

.....

Mae Ruth yn gweithio fel athrawes ysgol gynradd. Mae hi newydd fynd yn ôl i'r gwaith ar ôl 6 mis o absenoldeb oherwydd salwch (*sick leave*).

(d) (i) Esboniwch **ddau** reswm posibl pam gallai Ruth fod â lefel isel o hunan-barch.

(4)

1

2

Yn ddiweddar, mae Ruth wedi ymuno â grŵp cefnogaeth cymunedol yn ei chanolfan iechyd leol. Nod y grŵp yw cynnig cefnogaeth i'w gilydd (*mutual support*) ac i helpu aelodau'r grŵp.

Yr enw ar hyn yw cefnogaeth emosiynol.

(ii) Nodwch **un** lle arall lle gallai Ruth gael cefnogaeth emosiynol.

(1)

Mae mab o'r enw Dennis gan John a Ruth.

Mae Dennis yn briod â Kathryn, sy'n disgwyl eu babi cyntaf. Mae Dennis eisiau gweithio'n rhan-amser fel ei fod yn gallu rhannu'r gofal am y plentyn.

- (e) Aseswch sut gallai rhannu'r gofal am y plentyn effeithio ar Kathryn â'i pherthynas hi â'i babi.

(8)

Area with horizontal dotted lines for writing the answer.

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU YMA

Blank writing area with horizontal dotted lines.

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 2 = 26 marc)

CYFANSWM AR GYFER Y PAPUR = 50 MARC

P 5 0 3 8 4 A 0 1 1 1 2

TUDALEN WAG

